

وزیر مالیه می خواهد صورت آنرا بنویسد بهیئت ریسه بدهد که از روی آن بوزیر مالیه نوشته شود که بیا به توضیح بدهند .

وکیل التجار - در چند وقت قبل توضیحاتی از وزیر مالیه خواسته بودم و نوشتم بهیئت ریسه دادم که بوزیر مالیه اخطار شود حال آن صورت زاهم هیئت ریسه بوزیر مالیه اخطار نماید .

آقا سید حسن قلی زاده - آن روز توضیحات را بنده خواسته بودم و اعتراض را هم بنده کرده بودم در عوض اینکه ما تعقیب نمایم و دنبال اعتراض را بگیریم ایشان بر ما تعرض می فرمایند و بمقادیرین شهر که گفته اند .

(صید از بی صیاد دویدن مزه دارد)
دنیاه سخن را میکشاند بنده حاضر آن توضیحاتی را که خواستم و اطلاعاتی را که دارم در مجلس ملنی عرض و اظهار کنم یا در کمیسیون اگر چه میدانم وقتیکه اظهار نمایم اغلب از کلا خواهند گفت که امروزه صلاح نیست این ابراهام و اعتراضات بشود و گفتند که در کمیسیون این توضیحات خواسته شود حال اگر بخواهند در مجلس هم عنوان میکنم برای من فرقی نمیکند ولی چنین صلاح دانستند که محض حفظ مقام وزیر مالیه و اقتضای امروزه در کمیسیون مذاکره شود (هوما) تصدیق داشتند که باید در کمیسیون مذاکره شود .

وکیل الرعايا . اینکه جناب بوزیر مالیه اظهار داشتند رای گرفته شود تا اطمینان وعدم اطمینان مجلس با ایشان معلوم گردد ما قانوناً توضیحاتی از ایشان خواستیم هر وقت که آن توضیحات را جواب دادند و صحیحاً از عهده بر آمدند که خود را بری هالدمه نمودند البته بهتر از ایشان کیست که وزیر مالیه بشود وزیر مالیه بودند و خواهند بود و هر گاه خدا نخواست خیانت و خطائی از ایشان معلوم شد نسبت بمالیه ملک آنوقت ورق بکود است که داده میشود و این مطلب منافات با وزیر مالیه بودن ایشان فعلاً ندارد .

(مجلس یک ربع از شب گذشته ختم شد)

مذاکره ائتدار شورای ملی

**پنجشنبه چهارم جمادی
الاولی ۱۳۴۶**

یک ساعت و چهل دقیقه قبل از غروب مجلس منعقد شد .

(خلاصه مذاکرات جلسه قبل قرائت شد)
(اسامی غائبین جلسه قبل)

آقا میرزا معسن مخبر الملک

آقا ملا حسن وارث آقا سید محله الدین شوهتری رئیس - در جلسه قبل اینجا ملاحظه کردیم که یک هیئتی از طرف مجلس مقص برونه بمانه جناب آقای عضد الملک این هیئت رفته و معلوم شد که تمام مقاصد را و وزارت را علی حضرت هما یونی قبول فرموده وقتی که جناب عضد الملک و آقای مشیر السلطنه حضور مبارک علی حضرت هما یونی شرفیاب شده بودند نماین هیئت و کلارا علی حضرت هما یونی خواسته بودند لهذا هیئت مزبور هم از آنجا به حضور هما یونی شرفیاب شده بی نهایت اظهار تشکر از این رفیع فائله نموده اند و دیروز هم جناب مشیر السلطنه بدر بار رفته مشغول تنظیم امورات بودند و بوزیر دوبراهم بیغام داده شد که برونه بدر بار

مخفول نظم در بار برونه و امروز صبح مهر که مایون جمع سیاحت بیاض شاه تفریق فرماده اند گویا زمان تشریف فرمائی از سر بازیهای سیلاخوری یعنی حرکات ناخاست بروز کرده که کسبه میخواست اند دکا کینرا بیعتند و اینجا اطلاع حاصل شد متوسط تلفن فتنه شد که بازارها را بنده بهیئت اینک مسئله همی بنده و وقوع این حرکات مورد اعتنا نیست که دکا کین بته شود و بعد جناب مشیر السلطنه راهم که بر حسب دستخط اعلی حضرت هما یونی رئیس الوزراء هستند ولی هنوز در مجلس معرفی نشده اند و روز شنبه با هیئت منتخبه خودشان در مجلس مقصد معرفی خواهند شد . مجلس احضار شدند در باب نظم شهر با حضور حکومت و رئیس اداره نظمیه مذاکرات لازمه بعمل آمده قرار شد که سیصد نفر از نوج هفتم و صد نفر قزاق و ولایت اداره نظمیه باشند که همروا کاملاً منظم بمانند و راه شیران راهم فرارند بسردار فیروز سپرد شود که آن خط را در کمال امنیت حفظ کند چون این خبر اهمیت پیدا کرده بود لهذا محض اطلاع آقایان و کلا محترم تفصیلاً اظهار داشت که مسبق شده بداندن مسئله اهمیتی نداشته .

حاجی سید باقر - این سر بازیهای سیلاخوری مگر صاحب منصب ندارند که در این شهر این طور حرکات وحشیانه کرده و مردم را متوحش میکنند و صاحب منصب آنها مسئول نیست .

رئیس - در خصوص این مسئله هم جناب رئیس الوزراء و وزیر جنک اظهار شد که چرا این سر بازی بواسطه و زبانیکونه حرکات مردم را متوحش می سازند جواب گفتند که میرویم در این باب تحقیق کرده و آنها را مجازات می رسانیم و من بعد صاحب منصب آنها را مسئول فرامی دهیم که دیگر اینگونه حرکات از آنها بروز نکنند در این موقع رئیس بکمیسیون رفته نایب رئیس دوم بجای رئیس نشست .

نایب رئیس - چندی قبل از طرف وزارت علوم لایحه در باب تجدید کسکترات معلمین مدرسه دارالفنون بهیئت ریسه رسیده بود و از آنجا بکمیسیون مالیه رجوع شد و در آنجا تحقیقات خودشان را کرده رای خودشان را بالایحه مزبوره بمجلس فرستاده اند و حالا بجهت استحضار خاطر آقایان و کلا هر دو قرائت میشود .

اولاً لایحه وزارت معارف قرائت شد انحصار داشت باینکه در این یکساله بواسطه انقلابات کلی ادارات معطل مانده و برای هیچیک از وزراء وقت کار بطور کامل نبوده همین طور وزارت معارف ولی این چند وقت که وزارت معارف با جناب مشیر السلطنه بود آنچه که متعلق بوزارت معارف بود پروگرام آنرا به مجلس مقدس فرستاده اند که در موقع آنرا تصویب فرمایند تا آنکه بازار معارف در ترویج آن رونق بگیرد و بدینیه است که اینهم بته صرف مالیه است ولی آنچه که امروز مهم و لازم از برای تربیت مدرسه دارالفنون است تجدید کسکترات پنج نفر معلمین خارجه است که موصد کسکترات آنها تمام شده و لازم است تجدید بشود و یک شرط عهده که دارند اینست که بهیئت تنزل قیسه فرانک اضافه از حقوق سابقه میخواهند و اسامی آنها هم از قرار ذیل است

دکتر کلاه - دکتر رزق - مسیوالر - مسیو دلاوید - مسیو داتان .
ثانیاً داپورت کمیسیون مالیه قرائت شد مفسر بود باینکه در خصوص تجدید کسکترات پنج نفر از

معلمین معسوسه دارالفنون که از طرف وزارت علوم پیشنهاد شده و قریب باتمام است و برای تنزل قیمت فرانک ببلوغ کسکترات سابق دانی نیستند و اضافه از سابق حقوق میخواهند وزارت علوم اضافه را تصویب میکند ولی معلم فیزیک و شیمی چون میرود وزارت علوم میخواهد بکسکتر دیگری بجای او بیاورند رای کمیسیون اینست که در باب اضافه حقوق فرانک را تبدیل بتومان بکنند که از روی آن مواجب پهنه نا اینک نشده و تبدیل پیدا نشود و حقوق سابق پنج نفر معلمین هم از این قرار است دوترا از آنها در سالی هریک یا از دهم تر از فرانک و سه نفر آنها هریک در سالی دوازده هزار فرانک

آقا سید علی قلی - در باب کلیه کسکترات ها آنچه ما دیدیم تمام بیع و شری بوده چنانچه در مسئله مدرسه فلاح که بکمیسیون هریاض آمده بود دیدیم که چه داده اند وجه گرفته اند که ابدأ ربط فلاح ندارد و خوبست این لایحه را رجوع بکمیسیون هریاض یا کمیسیون دیگر بشود که ما بدانیم که اینها چه داده اند و چه گرفته اند و حال چنانچه شرط اضافه کرده اند و اگر در حقیقت ما در داخله خودمان مردمان عالم داشته باشیم دیگر محتاج بآنها نخواهیم بود

وکیل التجار - در باب کسکترات این معلمین پس از آنکه جناب وزیر علوم خدمات آنها را تصدیق کرده اند مثل کسکترات مدرسه فلاح نبوده و بطور صحیح کسکترات شده اگر فی الجمله در شروط آنها تغییر و تبدیلی باشد جناب وزیر علوم دقت نموده رفیع آن نواقص را خواهند کرد و لازم نیست که ما در جزئیات عمل آنها مداخله نمایم اما در باب اضافه مواجبه که خواسته اند ببقیه بنده باید داده شود زیرا که بر فرض آنها را نخواهیم لایه باید مضارح رفتن آنها را بدهیم و ما امروز هم محتاج بمعلمین خارجه هستیم پس باید عوض آنها را از خارج بخواهیم آنوقت باید با شصت هجرت راه هم بآنها بدهیم و این خودش مینائی تفاوت است و علاوه اگر چند نفر شاگرد فارغ التحصیل صحیح داریم باید آنها را هم سایر مدارس تقسیم نمایم که درس بگویند که سایر مدارس هم منحصر بر این نباشد و ببقیه بنده تجدید کسکترات ضرورت دارد .

آقا میرزا محمود - بنده در اول که اظهار این لایحه شد جناب نایب رئیس فرمودند که از هیئت ریسه بکمیسیون مالیه رفته است و از آنجا بمجلس آمده است گمان کردم که این لایحه مال پیش است بعد که تاریخ شنبه بیست و نهم را خواند تعجب کردم که یعنی چه شنبه ۲۹ که کمیسیون مالیه رسماً منقذ نشده بود بنده در آن روز بودم که دو ثلث از اعضاء حضور نداشتند در صورتیکه بتصویب اکثریت آراء کمیسیون نشده است چرا بایست چنین چیزی را بمجلس داپورت بدهند .

احسن الدوله - در اینک ما محتاج بمعلمین صحیح هستیم و باید داشته باشیم در این اشکالی نیست ولی حرف در اینجا است که وزراء ما همین قدر میخواهند که کسکترات آنها بته خود بمانند از دیگر کاری ندارند و هیچ اثر و نتیجه از آن عمل بروز نمیکند و در این مدت تا بحال از وزارت معارف هیچ چیزی از مافات نشده اما در باب تفاوت فرانک در اینجا اشخاص خارجه خیلی هستند که مواجب از روی همان فرانک میگیرند و هیچ صحبت تنزل فرانک نیست دیگر اینکه این معلمین طب غیر از تعلیم کارهای

طیباتی و عملیات دیگر هم دارند که از آنها هم دخل میبرند پس در این صورت اضافه مواجب خواستن محل ندارد.

صدیق حضرت - این پنج نفر معلمین چهار نفرشان معلم طب هستند و لازم است که کتکترات آنها تجدید شود ولی یک نفرشان که معلم معادن

شناسی است بنده شخصاً اعتقاد ندارم که کتکترات او تجدید شود برای اینکه او در اینجا مقدمات این علم را میگوید و امروزه وجود یک نفر چنین معلمی که سالی دوازده هزار فرانک بگیرد محض تعلیم مقدمات این علم لازم نیست ولی آن چهار نفر دیگر لازم است که کتکتراتشان تجدید شود اما در خصوص اضافه مواجب برای نازل فرانک عرض میکنم که این پولی را که در اینجا میگیرند در همین مملکت خرج میکنند در این صورت تفاوتی در قیمت پیدا نمیشود و خوبست که از برای رفع گفتگو همانطور که سابقاً هم با آنها از روی حساب تومان مواجب میدادند حالاً همانطور تجدید کتکترات شود که دیگر تفاوتی پیدا نکند.

صدر العلماء نظری - مسلم امروزه معلم طب و ریاضی و غیره لازم داریم و بهمان ترتیب که وزیر علوم تصویب کرده‌اند تجدید کتکترات بشود ولی تماماً شروط کتکترات را بامدت آن ندانیم نمی‌توانیم رای تعیین معلم معادن شناسی هم البته لازم داریم اگر تاکنون تدریس نشده از حالا بیمه باید تدریس شود زیرا که مقدمات این علم را از قبیل هندسه و غیره خیلی از شاگردان تحصیل کرده‌اند.

حاج سید عبدالحسین شهشالی کدام اینست تا حال معلمینی که از خارجه آورده‌اند مثلاً این چهار نفر معلم به موقع و بجا نیآورده‌اند و محصلینی که تحصیلشان تمام نشده نایک اندازه محتاج بوجود این معلمین هستند پس باید تجدید کتکترات آنها بشود ولی بشرطی که ترتیبات کتکترات در یکی از کمیسیون های مجلس و اشخاصی که بصیر هستند مذاکره شده و معلوم شود و در باب تفاوت مواجب هم اشتباه شده حالا چند نفری که برای منفعت خود نقره آورده‌اند و نقره فی الجمله ازان شده چند روز دیگر باز گران خواهند شد و در حقیقت نقره سکه نیست و بنشیند تفاوت برای آنها قرارداد و در باب آن یک نفر معلم معادن شناسی هم همانطور که جناب صدیق حضرت گفتند و از خارج هم اطلاع حاصل کرده‌ام امروزه بودن او باین مبلغ لازم نیست.

اسدالله میرزا - بنده اولاً احترام می‌کنم که خلاف ترتیب واقع شده زیرا که اذهان و کلا مسبق از این لایحه نبوده مثلاً جناب صدیق حضرت نکته گفتند که هیچ مسبق نبودیم پس اولاً خوب است همین قدر مذاکره آکفای کنید تا اینکه و کلا دقت خود را بنمایند و اگر بغواهد نتیجه بردارید باید با حضور وزیر علوم یا معاون ایشان که رضا قلیخان هستند و جناب مغیر السلطنه هم در وقت رفتن ایشان را معرفی کردند باید مذاکره شده و بعضی سؤال و جواب شود تا اینکه معلوم شود و بدینم اضافه باید داد یا نباید داد اما در باب نازل فرانک آن وقت فرانک دو قران و دو عباسی بود و حالا که نازل کرده اگر کتکتراتشان تجدید شود باید پولی با آنها داده که نری و نازل نداشته باشد و همین طور که گفته شد از روی تومان با آنها کتکترات بسته شود زیرا که

آن‌ها در این مملکت هستند و باید بیول این مملکت با آنها کتکترات بسته شود.

حاجی محمد اسمعیل آقا - بنده عرض می‌کنم وقتی که مطلبی بمجلس اظهار و ارائه میشود ما خیلی کنار میرویم در این لایحه یک مسئله تجدید کتکترات و یک مسئله اضافه مواجب نوشته شده البته تجدید کتکترات لازم است زیرا که ما امروزه معلمین خارجه لازم داریم اما در باب آن یک نفر معلم معادن شناسی هم همان طور که صدیق حضرت گفتند صحیح است و صرفه ملت است پس فقط حرف در اضافه مواجب است بنده بی‌مکس میگویم که اگر این فرانک را بخواهند بمملکت خودشان بفرستند صرفه آن‌ها است ولی چون در اینجا خرج میکنند باز ضرر بخواهند کرد علاوه بر این معلمین دخل هلی دیگر هم دارند بمقیده بنده بهمان کتکترات سابق تجدید شود ضرر ندارد.

آقا شیخ حسین - وقتی که مسئله مطرح میشود ما نظرم آنست که برای سابق معطوف میشود و حال آنکه چنین نیست امروزه مایول باید به هم و خرج کنیم و از وزراء کاری خواهیم.

شرف الدوله - چون این مسئله خیلی اهمیت دارد خوب است یک مرتبه دیگر این لایحه بکمیسیون مالی رجوع شود که دوباره در جزئیات آن تجدید نظر شود که از روی بصیرت کامل رای داده و تصویب نمایم.

آقا شیخ محمد علی - اولاً میبشود مسئله موضوع مذاکره امروزه زمین نکرده اند و تا باین لایحه مسبق نبوده علاوه بر کتکترات باید از تمام شروط آن و کلا مسبق باشند تارای دهند.

نایب رئیس - برای اینست که چون مدت کتکترات آن‌ها قریب تمام است و میخوانند بدانند که کتکترات تجدید میشود یا نه و جواب خواسته اند این است که بمجلس آمده و قرائت شد و اما در باب شرایط کتکترات آنها البته وقتی بنشیند کتکترات تجدید شود وزیر علوم صورت آن را خواهند فرستاد و مطرح امروزه این است که وجود این معلمین لازم است و باید کتکترات تجدید شود یا نه.

وکیل الرعایا - بنده خود آنها را لازم و تصویب تجدید کتکترات را می‌نمایم اما در خصوص اضافه مواجب عرض میکنم این صد تومان را که اضافه می‌خواهند باید داده شود ولی بشرط آن که سایر کارها را معانی بنمایند از قبیل طبیات و غیره و این که بیشتر وقت خودشان را صرف تسلیم و تدریس بنمایند و اگر وزیر علوم بتوانند با آنها این طور کتکترات نمایند خوب است.

لسان الحکماء - اگر آکفای بنمایند یا آنچه شاهزاده اسدالله میرزا گفتند بنده عرض خود را ننمایم و الا عرض کنم.

آقای میرزا مرتضی قلیخان - بنده عقیده‌ام این است که مذاکره امروزی نتیجه است باید معاون وزیر علوم حاضر باشد که سئوالات بشود فقط حالا باید رای داده که تجدید کتکترات بشود یا نه.

امان‌الله میرزا - بنده میتوانم رای خود را اظهار نمایم زیرا که این مسئله چندان غامض نیست آن لایحه که جناب وزیر علوم نوشته‌اند و توضیحی که جناب صدیق حضرت دادند معلوم میشود که این معلمین شاگردهای خوب تربیت کرده‌اند پس وجود آنها لازم است و در این مسئله دیگر تردید نیست و

از بیات معلم معادن شناسی هم بواسطه اینکه معلمین رغبت نداشتند و با وزیر علوم صلاح ندانستند که این کلاس را دایر نمایند پس مقدمات ریاضی را با ماهی چهل پنجاه تومان فراهم آوردیم صرفه ملت است و امروزه آن معلم لازم نیست و در باب پول آنها هم صرفه خارجه این است که مایول خودشان که فرانک باشد کتکترات شود اما صرفه ما این است که بیول خودمان که تومان باشد کتکترات نمایم و باید با آنها گفت که مایول ما کتکترات شوید اگر قبول نکردند بروند کسان دیگر را مایول بروند و بعد از این هم باید تمام معلمین خارجه را مایول خودمان کتکترات نمایم.

نایب رئیس - صحیح است ولی کسیکه هنوز باین مملکت نیامده نباشد با پول خودمان با او کتکترات بدهیم.

دکتر ولی‌الله خان - بنده از آن اشخاص هستم که عقیده‌ام این است که در راه اصلاح امور معارف باید چشم راهم گذاشت و مشت مشت پول خرج کرد اما باید بدانیم که این معلمین چه کرده‌اند دو نفر از این معلمین که معلم طب هستند اگر ما اسباب آنها را فراهم کنیم میتوانیم نتیجه خوب حاصل نمایم ولی چون اسباب نداریم نمیتوانیم تازه سال دیگر نتیجه صحیح بگیریم ولی معظنا شاگردان باین قدر اسباب تا یک درجه خوب تحصیل کرده‌اند اما آن یک نفر که معلم طبیعی است و چون علم طبیعی شجاعت مختلفه دارد و ما هنوز آن شاگرد را فراهم نکرده‌ایم که نفع تحصیل طبیعی را داشته باشد این است که از وجود او فایده نبرده‌ایم زیرا که اگر یک ادیب را بیاورید و درس الف با تدریس نماید از علم او فایده نخواهید برد و الا او کار خودش را کرد و بیش از این را از او نخواسته‌اند و این معلم طبیعی امروز درجه علمش خیلی عالی است ولی پدر امروزه شاگردان نمیخورد و در اینجا هستند اشخاصی که علوم طبیعی را تحصیل کرده‌اند و برای تدریس امروزه بد نیستند و بعد یک اندازه که شاگردان تحصیل کردند برای تحصیل مرتبه عالی ضرر ندارد حاضر شوند در هر حال وجود این شخص هم لازم است اما معلم فیزیک و شیمی آنها خیلی لازم است ولی اسبابی که برای این کار لازم است امروزه کاملاً فراهم نیست و اما معلم معادن شناسی ما هیچ فایده‌ای از او نبرده‌ایم و بنده لازم ندانم دوازده هزار فرانک بیک نفر معلم بدهیم و از وجود او هیچ فایده نبریم اگر چه او عالم است لکن ما از وجود او فایده بهره نبرده‌ایم و چون او مقدمات این علم را تدریس بنمایند هستند اشخاصی که بواجب خیلی کم این مقدمات را تدریس نمایند و دیگر اینکه باید این مسئله در حضور وزیر علوم یا معاون ایشان مطرح شود که به بنشینم در این مدت سه سال این شاگردان به اندازه تحصیل کرده‌اند و باید آنرا معلوم کرد آنوقت مذاکره نمود و فعلاً بنده مذاکره زیاده از این را زیاد می‌دانم و دیگر اینکه در مسائلی که مطرح میشود خوب است اول بمجلس آمده‌بعد از آن بکمیسیون ارجاع نماید و بعد نتیجه هم اعلام نماید که از جاع بکمیسیون شده است و بمجلس بر میگردد تا اینکه اذهان و کلا مسبق باشد و حالا در این مسئله به چه وجه اذهان و کلا مسبق نیست.

حسام الاسلام - بنده عرض میکنم همان طور که معلم در مملکت لازم است بهمان اندازه مفتش لازم داریم و اگر مادر وزارت معارف مفتش داشتیم این مراتب را میدانستیم و اگر معلم خوب رفتار

کرده و خوب تدریس نموده البته اجرت کامل داده می شد و اگر از طرف متملمین تصور شده بود و موافقی هست آنرا رفع می نمایم پس ما اینک مفتش علمی لازم داریم.

صدیق حضرت - يك مسئله عرض می نمایم که جالب توجه و کلاست آن این است این معلمین که ما سه سال یول بنا آنها داده ایم يك اندازه زبان ما اطلاع پیدا کرده اند و نیز يك درجه پایه اطلاعات شاگردان ما را دانسته اند اگر بناشود تجدید کنترات آنها را رای ندهیم و آنها بروند و يك دسته معلم دیگر بیاید مثل این است که یکسال بی جهت یول بآن معلمین داده ایم بلازم مغارجی هم باید برای رفتن این چند نفر و آمدن آن چند نفر بدهیم پس تجدید کنترات اینها مقرون بصلاح است.

آقا شیخ محمدعلی - بنده می خواهم قانوناً مطلبی عرض کنم که بموجب نظامنامه يك مسئله را که فراموش شد وکیل حق دارد اخطار نماید.

لهذا عرض میکنم که روز سه شنبه گذشته در باب دیوان معاصبات گفتگو و قرار شد که يك هیئتی معین شود و تا کتون معین نشده و ما هیچ حساب مالیه خود را نمیدانیم و حال آنکه باید تمام دخل و خرج مملکت با اطلاع مجلس باشد و همچنین مطالبی که اهمیت داشت و باید مذاکره شود از نظر رفته یکی مسئله اشرفی است که ما نمی دانیم چه شده و چه باقی است و یکی دیگر وجوه بانک ملی بود که در مجلس خاص مذاکره شد و قرار شد در مجلس علمی مذاکره شده و معلوم شود و تا کتون بمجلس نیامده و یکی دیگر در باب کلیه مالیه مملکت است که ما نمی دانیم در این دو سال چه عاید شده و چه خرج شده است و چقدر بقایا در نزد حکام است چون بنده ا کمل وظیفه مجلس را نظر در مالیه می دانم عرض میکنم باید هر چه زودتر اقدام بدایر نمودن دیوان معاصبات نمود و نیز وزیر مالیه خواسته شود که از بیانات اشرفی ها توضیح بدهند

آقا میرزا مرتضی قلی خان - اما در باب

دیوان معاصبات گویا از نظر و کلاه محترم رفته که آن روز مذاکره شد مادامی که دیوان معاصبات دایر نشده عمل معاصبات راجع بکمیسیون مالیه شود و کلا تصویب نکردند بعد چون مسئله معاصبات اهمیت داشت قرار شد که عاجلاً نظامنامه دیوان معاصبات نوشته شده بمجلس آمده پس از تصویب دایر شود و در باب اشرفی ها هم وزیر مالیه باید توضیح بدهند و در باب وجوه بانک ملی که در مجلس خاص مذاکره شد و قرار بود که بمجلس علمی بیاید بعد بکمیسیون مالیه رجوع شد که حساب آنرا بترتیب صحیح نوشته بمجلس بدهند کمیسیون مالیه هم اقدام کرده دوسه قلم نامه است آتم تاروز شنبه انشاء الله تمام میشود

آقا شیخ یوسف - مکرر صحبت شد که اول

وظیفه مجلس این است در مجلس موضوع مذاکره مجلس بعد معین شود و در اول ریاست جناب ممتاز الدوله این مسئله شرط شده است و گفته اند که موضوع مجلس بعد باید روز قبل معین شود و اینکه می فرمایند وزیر علوم در باب کنترات بجهت جواب خواسته و این لایحه را فرستاده بنده عرض میکنم که خیلی عجیب است با این ترتیب که امروز ما داریم و این لایحه چند روزی است که بهیئت رئیس

رسیده حالاً تمجیل می فرمایند باز بر می گردم بمطلب اول خودم که بنا بر ماده ۱ که شده است باید موضوع مذاکره روز بعد در روز قبل معین شود

آقا میرزا محمود - در باب دیوان معاصبات آن طور که آقا میرزا مرتضی قلیخان گفتند که بایستی کمیسیون مالیه و وزارت مالیه نظامنامه آنرا را بنویسند و در خصوص وجوه بانک هم از طرف کمیسیون مالیه مسامحه نشده از آنجا هائی که لازم بود اقدامی بشود تا حال نشده است اینست که بتعمیق افتاد

آقا شیخ محمدعلی - در خصوص دیوان معاصبات آن روز در اینجا مذاکره شده بود که لازم است بزودی تشکیل شود تا اینکه معاصبات مالیه بضمیمه معلوم گردد و هر کس بتواند دخل و خرج مملکت را بفهمد حالا این خرج هائی که میشود هیچ کس نمی داند و معلوم نیست که در چه مصارف صرف میشود در اوایل مجلس که صحبت از مسیو نوز و مالیه مملکت بود مذاکره بود که باید حساب مالیه از روی ترتیب و نظم صحیحی باشد از آن وقت تا حال در اینجا هیچ اقدامی نشده و ما هیچ نمی دانیم که وزیر مالیه سابق مالیات را چه کرده است آیا چیزی پیش او هست یا نه و هم چنین نمی دانیم که وزیر مالیه حالیه مسئول مالیه هست یا نه و این خرج هائی که می شود از روی چه ملاحظه و در چه مصرف است و تا دیوان معاصبات نباشد هیچکس از حساب مالیه اطلاع پیدا نخواهد کرد پس اول باید دیوان معاصبات را تشکیل داد و اگر و کلا بخواهند در جزئیات مذاکره نمایند خارج از وظیفه و کالت شده اند

آقا شیخ حسین - بنده عرض میکنم که اولاً وظیفه رئیس مجلس این است که در بین مذاکرات نگذارند که وکیل از مجلس بیرون برود.

ثانیاً وکیل نباید محض خوش آمد چیزی بگوید.

ثالثاً وکیل لازم نیست که صورت مخارج جزاً فیجراً بداند مگر اینکه مخارج فوق العاده باشد باید بتصویب مجلس بگذرد

نایب رئیس - مسئله دیوان معاصبات مسئله مطولی است و لزوم آن در قانون اساسی هم نوشته شده است باید نظامنامه آنرا وزارت مالیه بنویسد بدهد بمجلس تا اینکه مجلس اورا تصحیح و تنقیح نموده تصویب کند و بعد از آن تشکیل شود.

اسدالله میرزا - خوب است برای رفع اشتباه بعضی این کلمه را عرض کنم که دیوان معاصبات برای این نیست که جزء جزء مخارج را تصویب و امضاء کنند برای این است که معاصبات مالیه را در رشته نظام و ترتیب بیاورند و در حقیقت بمنزله مفتشی است که نگذارد حیف و میل در مالیه بشود

نایب رئیس - جناب رئیس بطصطلی بنویشته اند باید يك کمیسیونی از وکلا انتخاب شود در خصوص انتظام شهر و اطراف که با وزراء مذاکره کنند حالا آن کمیسیون را اگر مجلس انتخاب میکند باید انتخاب شود و اگر معمول بر رئیس مینماید ایشان دوازده نفر را معین کرده اند (هموما گفتند همان اشخاصی را که جناب رئیس معین کرده اند صحیح و نواب امان الله میرزا هم بواسطه بصیرتی که دارند باید به آن معنی بیفزایند)

نایب رئیس - موضوع مذاکره روز شنبه

نظامنامه وزارت معارف است که دهمه اول آن قرائت شود .

حسین قلی خان نواب - در باب لایحه وزارت معارف آخر معلوم نشد که چه فراری داده شده است .

نایب رئیس - چرا بالاخره فرار بر این شد که معاون وزارت معارف حاضر شوند تا از ایشان بعضی سئوالات بشود آن وقت مطرح مذاکره شده نتیجه گرفته شود .

حسین قلی خان نواب - همانطور که به کمیسیون مالیه از بابت حقوق آنها رجوع شده است خوبست در خصوص بعضی شرایط کنتراتی که متعلق به خارجه است رجوع بکمیسیون خارجه شود که دقتی در شروطات آن بشود .

نایب رئیس - چه ضرر دارد که در کمیسیون خارجه هم در این باب دقتی بشود . (مجلس بیست دقیقه قبل از غروب ختم شد)

مذاکرات شنبه ۶ جمادی الاولی

دارالشورای ملی
دوساعت و بیست دقیقه قبل از غروب مجلس منعقد شد (خلاصه مذاکرات جلسه قبل قرائت شد)
(اسامی فائین جلسه قبل)
مخیر الملک - ساعدالوزاره - عبدالرحکما حاجی میرزا آقا بابا - شیخ محسن خان .

رئیس - در باب لایحه وزارت معارف که در جلسه قبل قرائت شده بود قرار شد که با حضور معاون وزارت معارف مطرح شود و چون امروز ایشان آمده اند مجددآرپورت کمیسیون مالیه قرائت میشود قرائت شد بطوری که در روز قبل ذکر شده بود راس این راپورت دوسه مسئله داشته است یکی تجدید کنترات است و یکی خواستن هوز یک نفر معلم که او بتجدید کنترات راضی نمیشود و در باب تجدید کنترات این چهار نفر معلمین چیزی اضافه از حقوق سابق میخواهند و حالا باید هر يك از این دو مسئله جداگانه مطرح شده نتیجه گرفته شود.
سیدالرحکما بنا بود امروز معاون وزارت علوم بیاید توضیحات بدهد .

اسدالله میرزا - بر پرورد اینجا مذاکره شده و معلوم هم گردید چنانچه آقای صدیق حضرت گفتند تجدید کنترات معلم معدن شناسی امروزه لازم نیست در این صورت بودن مسیو داوید لزومی ندارد برای اینکه بجهت تدریس مقدمات ریاضی اشخاصی اینجا هستند که میتوانند مقدمات ریاضی را بگویند بامواجب کم و مقدمات ریاضی این قدر مواجب لازم ندارد ولی بایستی معلمین تجدید کنترات آنها را وزیر علوم تصویب میکند باید تجدید شود و در باب اضافه حقوق کمیخواهند آنوقت که کنترات این معلمین در ایران شد نرخ اجناس گران بود و امروز بواسطه این اساس مقدس خیلی نرخ اجناس ارزان تر شده و آنها هم پول را در اینجا خرج میکنند پس تفاوت پیدا نخواهد کرد و دیگر اینکه فرانک از آن وقت تا بحال تفاوتی پیدا کرده آیا وقتی که ترقی کرده اضافه را رد کرده اند که مامم حالا تفاوت تنزل را قبول نمایم و گذشته از این این معلمین فواید دیگر هم در مدرسه دارند بالین جهات و جهات دیگر بنده گمان میکنم که اضافه مواجب نخواهند و همان تبدیل فرانک بشومان راضی شوند .